ΛΟΓΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

ΚΑΙ ΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΟΜΠΟΛΗ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ

ΕΝ Τῌ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ ΑΘΗΝΩΝ

τῇ 4 Φεβρουαρίου 1912

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1912

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΟΓΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

ΚΑΙ ΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΟΜΠΟΛΗ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ
ΕΝ ΤΗ͂Ι ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ ΑΘΗΝΩΝ
τῇ 4 Φεβρουαρίου 1912

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ
ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1912

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΤΟΥ

Σπανίως νόμου κέλευσμα δικαιοῦται νὰ τύχῃ ἐκτελέσεως προθυμοτέρας ἢ τὸ σήμερον τὸ πρῶτον εἰςαγόμενον μνημόσυνον τοῦτο. Πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν ἐπεκαλέσθημεν κατὰ τἀνέκαθεν εἰθισμένα τὰς εὐχὰς τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ὑπῆρξε μακρὸς ὁ κατάλογος, διότι μακρὸς εἶνε καὶ ὁ ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ διαρρεύσας χρόνος καὶ πολλοὶ οἱ εὐεργέται ἀπὸ τοῦ ἱδρυτοῦ, τοῦ ἀειμνήστου πρώτου τῆς Ἑλλάδος βασιλέως, μέχρι τοῦ τελευταίου τῶν χορηγῶν. Σήμερον δὲ προσερχόμεθα καὶ πάλιν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἐδῶ θόλους συγκεκινημένοι, ὅπως τελέσωμεν κατὰ θέσμια πρόσφατα τὴν πρώτην λειτουργίαν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ δευτέρου Πανεπιστημίου, ὅπερ παρέζευξεν εἰς τὸ πρῶτον ἐκεῖνο ἡ ἑλληνικὴ πατρίς. Οὐδ᾽ εἶνε δυςοίωνον, ὅτι ἡ πρώτη αὕτη ἐπίσημος αὐτοῦ ἐμφάνισις εἶνε ἑορτὴ ἐπιμνημόσυνος, διότι ἀγαθῶν μᾶλλον οἰωνῶν προαγγελία εἶνε ἡ εἰς ἡμᾶς δικαίως ἐπιβληθεῖσα ἔκφρασις εὐγνωμοσύνης ἀνυποκρίτου πρὸς ἐκείνους, πρὸς ὧν τὸ ὄνομα θὰ συνδέηται ἐφεξῆς ἀναποσπάστως τὸ νέον Πανεπιστήμιον τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος. Καὶ εἶνε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

μεγαλειότερον τὸ τέλεσμα ἡμῶν, ἀπευθυνόμενον σήμερον εἰς τοὺς δύο καὶ μόνους ἀλλὰ μεγάλους Ἕλληνας τοὺς βαστάζοντας μέχρι τοῦδε δίκην ἄλλων πελωρίων κιόνων τὸ νέον οἰκοδόμημα πρὶν ἢ ἀναγραφῇ ἀκόμη εἰς τὴν στήλην τῶν εὐεργετῶν αὐτοῦ ἡ προσδοκωμένη χορεία νέων χορηγῶν καὶ πρὶν ἢ εἰς τὸ δελτίον τοῦ εὐχομένου λευίτου προστεθῶσι τὰ ὀνόματα κεκοιμημένων συναδέλφων.

Μόνων ἐκείνων τῶν δύο τελοῦμεν σήμερον τὴν μνήμην. Οὐδεὶς ἀκόμη τῶν ζώντων ἐθάρρησε νὰ προστεθῇ τρίτος, δικαιούμενος νὰ ἑλκύσῃ τὰς εὐλογίας ἡμῶν, διὰ νὰ δυνηθῶμεν οἱονεὶ νὰ κορεσθῶμεν πρότερον ὑπὸ τῆς ἀντιλήψεως τοῦ τί χρεωστοῦμεν εἰς τοὺς δύο ἐκείνους, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ πατέρες ἅμα καὶ ἀνάδοχοι τοῦ νεογνοῦ, ὅπερ ἐμφανίζεται σήμερον εἰς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον εὐλογοῦν τοὺς γεννήτορας εὐγνωμόνως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Πατέρες ἅμα καὶ ἀνάδοχοι. Ἀληθῶς τὸ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον ἔχει δύο πατέρας ὁμοῦ καὶ ἀναδόχους, τοὺς δύο Ἰωάννας, τὸν Δομπόλην καὶ τὸν Καποδίστριαν. Ὁ μὲν ἔδωκε τὴν ἰδέαν, ὁ δὲ παρέσχε τὸ χρῆμα. Ὁ εἷς, ὁ χορηγός, ὑπέλαβεν, ὅτι δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ θεωρῆται πατήρ, ἀλλ᾽ οὕτως εἰπεῖν ἁπλοῦς ἀνάδοχος τοῦ ἰδίου τέκνου, καὶ εἰς τὸ γέννημα αὐτοῦ ἐκεῖνο ἠθέλησε νὰ δοθῇ τὸ ὄνομα ἐκείνου, ὃν ἐθεώρει τὸν ἀληθινὸν πατέρα. Ἦτο ὁ μέγας τῆς Ἑλλάδος πολίτης καὶ κυβερνήτης, ὅςτις, εὐτυχήσας νὰ δώσῃ πρῶτος μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς δουλευούσης πατρίδος στέγην εἰς τὰς πεφυγαδευμένας Μούσας, μόνος αὐτὸς ἐφαίνετο δικαιούμενος νὰ στολίσῃ μὲ τὸ ὄνομά του καὶ τὸ τέκνον τοῦ φίλου καὶ θαυμαστοῦ. Οὕτως ἀλληλένδετοι

παρίστανται πρὸ ἡμῶν δίκην ἄλλων Διοσκούρων οἱ πρόφρονες παραστάται τῆς νεαζούσης παρ᾽ ἡμῖν σοφίας, ἐπιφανέντες αἴφνης ὡς ἀπὸ ἄλλου κόσμου, καθ᾽ ἃ οἱ ὁμώνυμοι ἀστέρες, ἐπὶ τῶν ἱστῶν τῆς ἐπ᾽ ἐσχάτων χειμασθείνης νηὸς τῆς νέας ἑλληνικῆς ἐπιστήμης, ὅπως γείνωσι προάγγελοι νέων ἀλκυωνίδων ἡμερῶν.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐμυθολόγουν, ὅτι οἱ Διόσκουροι ἐγεννήθησαν ὑπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ταϋγέτου. Ἀλλ᾽ ἐξ ἄλλων χωρῶν μακρὰν τῆς Λακωνικῆς ἐν τῷ ἑλληνικῷ βορρᾷ ὡρμῶντο ἀμφότεροι οἱ φίλοι, οὓς συνάπτει ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μνήμῃ τὸ σημερινὸν πρῶτον μνημόσυνον τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου. Αὗται αἱ ἀντικρυναὶ καὶ γείτονες αὐτῶν πατρίδες, ἡ Ἤπειρος καὶ ἡ Κέρκυρα, ἀντεχαιρέτιζον ἀλλήλας ἤδη πρὶν ἢ οἱ γόνοι αὐτῶν συνδεθῶσι διὰ τῆς φιλίας, καὶ κατὰ περίεργον τῆς μοίρας φορὰν εἰς ἀμφότερα τὰ τέκνα ἐκεῖνα τοῦ ἑλληνικοῦ βορρᾶ ἐπεφυλάσσετο νὰ ζήσωσι χρόνον μακρὸν ἐν χώρᾳ πολὺ βορειοτέρᾳ, ἐν τῇ Ῥωσίᾳ, ὅπως ἐν μέσῳ τῶν σκυθικῶν νεφελῶν αἰσθανθῶσι τὴν νοσταλγοῦσαν αὐτῶν καρδίαν παλλομένην ἔτι σφοδρότερον πρὸς τὴν θαλπωρὴν τοῦ ἡλίου τῆς ἀγαπητῆς, ἀλλ᾽ ἀπομεμακρυσμένης αὐτῶν πατρίδος.

Εἰς ἀμφοτέρων τὰ ὦτα ἐκεῖ μακρὰν ἐνηχήθησαν αἱ στοναχαὶ τῆς δουλευούσης Ἑλλάδος, αἱ ἰαχαὶ τῶν παλαιόντων καὶ τὰ ἐπινίκια τῶν ἐλευθερωτῶν. Μόλις που ἀποτινάξασ᾽ ἀκόμη ἀπὸ τῆς κόμης τὴν σποδὸν, μόλις που καθάρασα ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ λύθρου καὶ τοῦ αἵματος τῶν ἀγώνων ἐκάλεσεν ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος ἀπὸ τῆς ξένης ὡς κυβερνήτην τὸν σύμβουλον τῆς ῥωσικῆς αὐλῆς. Ὁ Κερκυ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ραῖος πολιτευτὴς εὗρε τὸ ἔδαφος μονονοὺ σαλευόμενον ἀκόμη, εἶδε τὴν γῆν ὅπου ὠρχοῦντο ἄλλοτε αἱ Μοῦσαι βρέμουσαν ἔτι ὑπὸ τοῦ πολεμικοῦ πυρριχίου. Ὁ σεισμὸς πολέμου μακροχρονίου κατὰ τοῦ κατακτητοῦ εἶχεν ἐκχερσώσει τοὺς ἀγροὺς, εἶχε πληρώσει ἐρειπίων τὴν γῆν τὴν Ἑλληνίδα, εἶχεν ἐξαντλήσει τὰ τελευταῖα κέρματα τῶν μαχομέμένων, εἶχε μεταβάλει εἰς φυσίγγια τὰ σπάνια βιβλία τῶν ἀγωνιζομένων. Ἁπανταχοῦ πενία, τῆς δουλείας καὶ τῶν ἀγώνων πικρὸς καρπὸς, ἁπανταχοῦ ἀμάθεια, βαρὺ συμπαρομάρτημα τοῦ σκοτίου ζυγοῦ. Ὀλίγων μόνον χιλιάδων ἐφώτιζε τὸ πνεῦμα ἡ παιδεία, τὸ δὲ μέγα πλῆθος τῶν ὁπλοχαρῶν νικητῶν τοῦ τυράννου ἐμάστιζε πνευματικὴ νάρκη καὶ σκαιὰ ἀπαιδευσία, καὶ δὲν ὑπερέβαλλε πολὺ τὴν ἀλήθειαν ὁ Καποδίστριας λέγων, ὅτι ἡ χώρα ἦτο τόσον ἀμαθὴς κατ᾽ ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ὅσον ἡ Εὐρώπη κατὰ τὸν ἕνδεκατον αἰῶνα. Εἰς τὸν Κυβερνήτην ἐπεβάλλετο νὰ δώσῃ μορφὴν καὶ σάρκα καὶ τάξιν εἰς τὴν νεόπλαστον πολιτείαν. Ἀλλ᾽ ὁ συμπολίτης τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη καὶ τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως ἔγνω ἐν τῇ φωτεινῇ αὐτοῦ διανοίᾳ, ὅτι δὲν ἤρκει νὰ μετεγκεντρίσῃ ἐκ τῆς Ἑσπερίας εἰς τὸ ἀνηβῶν ἔθνος μόνα τὰ ὠφελήματα ἀγαθῆς διοικήσεως καὶ σωστικῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, ἀλλ᾽ ἔπρεπε νὰ φωτίσῃ καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ διὰ τοῦ φωτὸς τῆς παιδείας. Συνεχίζων δὲ μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν λογίων τὸ βαρὺ ἔργον τῶν διδασκάλων ἐκείνων τοῦ γένους, οἵτινες ἐν ταῖς ἡμέραις πυκνοῦ ζόφου εἶχον ἀγωνισθῆ νὰ μεταλαμπαδεύσωσιν εἰς τὴν δουλεύουσαν πατρίδα τὰ διδάγματα τῆς σοφίας, ἀπέβη ὀτρηρὸς παρὰ τοῖς ἐλευθερωθεῖσιν εἰσηγητὴς τῆς παιδείας καὶ παρήγορος ὀρφανο-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τρόφος. Αἱ διδακτικαὶ ἀρχαί, ἅς ἤδη εἶχεν ἐνστερνισθῆ ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Fellenberg εὐστοχώτατα διευθυνομένῳ γεωργικῷ σχολείῳ τοῦ ἑλβετικοῦ Hofwyl καὶ ἡ πρακτικὴ ἐν αὐτῷ διδασκαλία τοῦ νεαροῦ Vehrli ἀνέῳξαν τὸν νοῦν τοῦ μέλλοντος κυβερνήτου πρὸς τὰς μεγάλας παιδαγωγικὰς ἀληθείας τοῦ Πεσταλότση καὶ ἐποδηγέτησαν αὐτὸν ἐν τῷ ἀνθρωπιστικῷ ἔργῳ, ὅπερ ἀνέλαβε μετὰ στοργῆς πατρὸς ἐν τῇ χώρᾳ, ἧς ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ κυβερνητικὴ ἡγεσία. Καὶ ἤδη πρὶν ἀναλάβῃ τὴν πιστευθεῖσαν εἰς αὐτὸν κυβέρνησιν τῆς ἐκ τῶν ὀδυνῶν καὶ τῶν θριάμβων τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος ἀνισταμένης Ἑλλάδος, ἁπανταχοῦ τῆς Ἑσπερίας ὅπου διήρχετο ἓν εἶχε κύριον μέλημα, νὰ διδάξῃ τοὺς ἡγήτορας τῶν διεσπαρμένων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἑλληνικῶν κοινοτήτων τὸ καθῆκον τῆς ἐθνικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἑλληνοπαίδων. Δύο δὲ μόλις μῆνας μετὰ τὴν κάθοδον αὐτοῦ εἰς τὸ Ναύπλιον εἶχον ἀρχίσει περισυλλεγόμενοι οἱ ἄποροι καὶ ὀρφανοὶ παῖδες οἱ παρακολουθοῦντες τὰ διάφορα σώματα τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνιζομένων οἱ καὶ ἀποτελέσαντες τὴν βάσιν τοῦ ἐν Αἰγίνῃ συσταθέντος Ὀρφανοτροφείου, τῶν δὲ ὀρφανῶν τούτων ἐκεῖνος ἀνεδείχθη ἀληθὴς πατήρ. Ἀλλὰ δὲν περιωρίσθη ὁ Καποδίστριας εἰς μόνην τοῦ Ὀρφανοτροφείου τὴν σύστασιν. Πάσας δ' αὐτοῦ κατέβαλε τὰς δυνάμεις πρὸς ἵδρυσιν ἀλληλοδιδακτικῶν καὶ ἑλληνικῶν σχολείων ἁπανταχοῦ τῆς χώρας καὶ πρὸς συντήρησιν αὐτῶν οὐ μόνον δι' ἐπιχωρίων πόρων, ἀλλὰ καὶ δι' εἰσφορῶν τῶν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ὁμογενῶν καὶ φιλελλήνων. Εἶνε δὲ θαυμαστὸς αὐτόχρημα ὁ ζῆλος τοῦ Κυβερνήτου καὶ συγκινητικὰ πολλάκις τὰ ἐπεισόδια τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐπουλώσεως τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς παρακολουθήσεως τῶν προόδων τῶν μαθητῶν ἰδίως ἐν τῇ στοιχειώδει παιδείᾳ, ἣν ἐθεώρει ὡς τὸ ἀσφαλέστατον θέμεθλον τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς. Ἡ διανοητικὴ καὶ ἠθικὴ βελτίωσις τοῦ λαοῦ ἐξηρτᾶτο ἀναντιρρήτως ἐκ τῆς εἰς τὴν πρώτην ἡλικίαν καὶ τὰ κατώτερα στρώματα μεταδόσεως ὅσον ἦτο δυνατὸν ἀρτιωτέρας μαθήσεως, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε εὔλογον πῶς ἡγέτης οἷος ὁ Καποδίστριας εἰς αὐτὴν ἔστρεψε τὴν κυριωτάτην αὑτοῦ προσοχὴν, βλέπων ἐναμίλλως πρὸς αὐτὸν συναγωνιζομένους ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ τοὺς περιστοιχίζοντας αὐτὸν λογίους καὶ ὅλον τὸ διψῶν παιδείας ἔθνος.

Ἀλλὰ δὲν περιωρίσθη ὁ Κυβερνήτης εἰς ταῦτα καὶ μόνα, πρωτοστατῶν ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει τοῦ ἔθνους. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν φροντιστήριον τοῦ Πόρου, ἡ ἐν Τίρυνθι Γεωργικὴ σχολή, τὸ ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐν Ναυπλίῳ συσταθὲν Στρατιωτικὸν σχολεῖον καὶ ἡ μελετωμένη ἵδρυσις σχολῆς πολιτικῶν ὑπαλλήλων εἶνε τρανὰ δείγματα τοῦ ἐνθέου ζήλου, μεθ᾽ οὗ ἐπεδόθη πλὴν τῆς διαδόσεως τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν σύστασιν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ παραλλήλως πρὸς τὴν μέριμναν περὶ στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἔβαινε καὶ ἡ φροντὶς τοῦ Καποδιστρίου περὶ τῆς κατ᾽ ὀλίγον συστάσεως ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τῆς ἱδρύσεως ἐν Αἰγίνῃ Κεντρικοῦ σχολείου πρὸς μόρφωσιν διδασκάλων. Ἀλλὰ καὶ περὶ συστάσεως σχολείων θηλέων ἤρχισε γινομένη σκέψις παρὰ τὴν παρισταμένην ἀνάγκην τῆς ἐκνικήσεως πλείστων δυσκολιῶν, ἐν αἷς καὶ αἱ περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν γυναικῶν προλήψεις κοινωνιῶν ἀπαιδεύτων.

Ἀλλὰ τὸ μέγα ἐκπαιδευτικὸν ἔργον τοῦ Καποδιστρίου δὲν καταλήγει εἰς ταῦτα πάντα. Δι᾿ ὅλου αὐτοῦ τοῦ προγράμματος διαφαίνεται, ὅτι ἤθελε νὰ θέσῃ βάσεις ἑδραίας, ὅπως τὸ ἔθνος προχωροῦν ἐν τῇ παιδείᾳ μετεωρισθῇ κατόπιν εἰς *ὑψηλοτέρας γνώσεις*. Ἤθελε *σταθερὰ θεμέλια*, ὡς ἐξέθετ᾿ ἐνώπιον τῆς ἐν Ἄργει Ἐθνικῆς συνελεύσεως τῇ 11 Ἰουλίου 1829, ὅπως δυνηθῇ νὰ συστήσῃ ἀνώτερα σχολεῖα, *ὅπου οἱ ἐκ τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν ἀποφοιτήσαντες μαθηταὶ θέλουν τύχῃ διδασκαλίας ἀνωτέρας εἰς τὴν φιλολογίαν, εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ εἰς τὰς τέχνας.*

Κατὰ ταῦτα ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις, ὑπὲρ ἧς κυρίως ἐμερίμνα, ἦτο ἐν τῷ προγράμματι τοῦ Κυβερνήτου ὁ πρῶτος σταθμὸς τῆς παιδείας τοῦ ἔθνους. Ὅτι δὲ καὶ εἰς τὰς ὑψηλοτέρας βαθμῖδας τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐσκόπει νὰ φθάσῃ καὶ διὰ τούτων νἀναβιβάσῃ τὸ ἔθνος εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν ἀποδεικνύουσι παρὰ τὰς ἀντιθέτους μεμψιμοιρίας ἐνίων τῶν συγχρόνων αὐτοῦ πολλὰ τεκμήρια. Καὶ πρῶτον μὲν δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι αὐτὸς ἐκεῖνος ὑπῆρξε τρόφιμος Πανεπιστημίου, τοῦ τοῦ Παταυίου, ἐν ᾧ εἶχε σπουδάσει τὴν ἰατρικήν. Δεύτερον δὲ δεῖγμα τῆς εἰς τὴν ἐπιστήμην πίστεως εἶνε ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐπιστήμονας καὶ ἡ θερμὴ ὑποστήριξις τῶν διὰ τῆς ὑπερτέρας αὐτῶν παιδείας διακρινομένων τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς συγχρόνοις, ὧν ὁ Ἀνδρέας Μουστοξύδης, ὁ Γεώργιος Γεννάδιος, ὁ Ἰωάννης Βενθύλος καὶ ὁ Ἰωάννης Κοκκώνης ὑπῆρξαν σθεναροὶ αὐτοῦ ἀρωγοὶ ἐν τῷ ἐκπαιδευτικῷ ἔργῳ, καὶ ἡ ἐκτίμησις αὐτοῦ πρὸς τὸν Κοραῆν καὶ τὸν Βαρδαλάχον. Ἡ ἵδρυσις βιβλιοθήκης καὶ μουσείου ἐν Αἰγίνῃ καὶ ἡ ἐνέρ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γεια ἀνασκαφῶν καὶ αἱ πρῶται ἀπόπειραι πρὸς συλλογὴν δειγμάτων τῶν ὀρυκτῶν τῆς Ἑλλάδος διατρανοῦσιν οὐχ ἧττον τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μεταφυτεύσεως τῶν ἐπιστημῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν πατρίδα. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ ἐν Πόρῳ ἱεροσπουδαστηρίου, οὗ κύριος σκοπὸς ἦτο ἡ μόρφωσις εὐπαιδεύτων ἱερέων, ἦτο τοιοῦτον, ὥςτε τὸ φυτώριον ἐκεῖνο λειτουργῶν τῆς ἐκκλησίας ἐμπρεπόντων εἰς τὸ ἀπελευθερωθὲν ἔθνος ἔμελλε σὺν τῷ χρόνῳ νἀποτελέσῃ τὰ στοιχεῖα θεολογικῆς σχολῆς. Ἀλλ' ἡ περιφανεστάτη ἀπόδειξις τοῦ πόθου τοῦ Καποδιστρίου νὰ στήσῃ ἐν τῇ ἑλληνικῇ πατρίδι ἱερὸν βωμὸν εἰς τὰς ἐπιστήμας εἶνε τὸ πρὸς τὸν λόρδον ἁρμοστὴν Θωμᾶν Μαίτλανδ ὑπόμνημα αὐτοῦ ἐν ἔτει 1815, ἐν ᾧ σὺν τοῖς ἄλλοις προέτεινε τὴν ἐν Ἰθάκῃ σύστασιν σχολῆς δημοσίας καὶ ἐθνικῆς χάριν *τῆς εἰς τὴν πατρῴαν γῆν ἀνακλήσεως τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γραμμάτων*, μετακαλουμένων ὡς καθηγητῶν τῶν ἐν διαφόροις χώραις τῆς Εὐρώπης διεσπαρμένων Ἑλλήνων ἐπιστημόνων, ὅπως διδάξωσιν ἐν γλώσσῃ ἑλληνικῇ. Διὰ τῆς προτάσεως ταύτης ὁ Καποδίστριας ἀναδεικνύεται ὁ πρῶτος λαβὼν κατὰ νοῦν τὴν ἵδρυσιν ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου, ὀκτὼ ὅλα ἔτη πρὶν ἢ ἱδρύσῃ ἐν Κερκύρᾳ ὁ φίλος αὐτοῦ λόρδος Γυίλφορδ τὴν Ἰόνιον ἀκαδημίαν, τὸ πρῶτον τοῦτο ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον.

Οὕτως ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας ἐγίνετο αὐτὸς πρῶτος εἰσηγητὴς τῆς συστάσεως Πανεπιστημίου ἑλληνικοῦ ἐπὶ γῆς ἑλληνικῆς χίλια ὅλα διακόσια καὶ ὀγδοήκοντα ἓξ ἔτη μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ κατάργησιν τῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν τῶν Ἀθηνῶν. Οὐδ' εἶνε ἄπορον πῶς ὁ τοιαῦτα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

προτείνας τῷ 1815 εἰς τοὺς Ἄγγλους προστάτας τῶν Ἰονίων νήσων δὲν ἐφήρμοσεν αὐτὰ ἐν Ἑλλάδι, ὅτε ἀνεδείχθη κυβερνήτης αὐτῆς. Ὁ βραχὺς χρόνος, ὅν ἡ μοῖρα ἐπεφύλαξεν εἰς αὐτὸν ὡς ἰθύντορα τῶν τυχῶν τῆς ἀναγεννηθείσης πατρίδος, μόλις ἤρκεσεν, ὅπως ἱδρύσῃ τὰ ἀσφαλῆ ἐκεῖνα θεμέλια, ἐφ' ὧν καὶ μόνων θὰ ἠδύνατο νὰ ἑδρασθῇ περίοπτος ναὸς τῆς ἐπιστήμης. Ἄλλως δὲ ἡ ἤδη ἀπὸ τοῦ 1823 λειτουργοῦσα Ἰόνιος ἀκαδημία ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἐπαρκὴς πρὸς τὰς ἀκαδημαϊκὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, ἕως παρασκευασθῇ ἡ ἵδρυσις ἰδίου Πανεπιστημίου ἐν τῇ ἀπελευθερωθείσῃ γωνίᾳ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος.

Καίτοι λοιπὸν ὁ Καποδίστριας δὲν ηὐτύχησε νὰ γείνῃ ἱδρυτὴς ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλ' οὐχ ἧττον αὐτὸς ἔσπειρε διὰ τοῦ ὑπομνήματος αὐτοῦ ἐκείνου τὸν σπόρον, ἐξ οὗ ἐξεβλάστησεν ἡ Ἰόνιος ἀκαδημία, αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ διὰ τῆς ἀόκνου αὐτοῦ ἐκπαιδευτικῆς δράσεως θέσας τὰ θεμέλια τῆς ἱδρύσεως ἐπιστημονικοῦ πανδιδακτηρίου τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

Ἀπένεμε κατὰ ταῦτα δίκαιον φόρον εὐγνωμόνως εἰς τὸν Κυβερνήτην ὁ Δομπόλης, ἀξιώσας διὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ, ὅπως τὸ διὰ τῶν ἰδίων χρημάτων ἱδρυθησόμενον Πανεπιστήμιον λάβῃ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου φίλου καὶ ὀνομασθῇ Καποδιστριακὸν, οἱονεὶ τὸν Καποδίστριαν ἀναγνωρίζων ὡς ἱδρυτὴν καὶ κτίστην τοῦ ἑαυτοῦ ἱδρύματος.

Ἐν ᾧ δὲ τοῦ ἀνδρὸς, οὗ τὸ ὄνομα θὰ τιμᾷ ἐφεξῆς εἰς τοὺς αἰῶνας τὸ ἡμίτομον τοῦ ἀρχαίου ἡμῶν Πανεπιστημίου, ὁ βίος καὶ αἱ πράξεις γινώσκονται περιφανῶς καὶ καταλαμβάνουσι σελίδας ὅλας τῆς νεωτέρας ἱστορίας τοῦ ἔθνους,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἄγνωστος διαμένει δυστυχῶς ὁ βίος ἐκείνου, ὅστις, καίπερ χύσας ἄφθονον τὸν χρυσὸν εἰς τὰ θεμέλια τοῦ νέου οἰκοδομήματος, οἱονεὶ τελείως ἠθέλησε νὰ ποιήσῃ ἑαυτὸν ἐκποδών, προτάσσων ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἰδίου ὀνόματος τὸ ὄνομα τοῦ περιδόξου φίλου. Πράγματι μονονοὺ μοιραίως τὰ κατὰ τὸν γενναιόδωρον χορηγὸν μένουσιν ἄγνωστα, ὅσον αὐτὸς ἠθέλησε νὰ μείνῃ ἀφανής, ἵνα ἐπιδειχθῇ σὺν τῇ ἱδρύσει τοῦ διὰ τοῦ χρήματος αὐτοῦ συσταθησομένου Πανεπιστημίου μόνη μορφὴ συνδεομένη μετ᾽ αὐτοῦ ἡ μεγάλη μορφὴ τοῦ Καποδιστρίου.

Διηγεῖται ὁ Πλούταρχος, ὅτι ὁ Φειδίας, καλλιτεχνήσας τὴν χρυσελεφαντίνην Ἀθηνᾶν, ἐνετύπωσεν εἰς τὴν ἀσπίδα τῆς θεοῦ μορφὴν ὡς πρεσβύτου φαλακροῦ πέτρον ἐπηρμένου δι᾽ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν καὶ τοῦ Περικλέους εἰκόνα παγκάλην μαχομένου πρὸς Ἀμαζόνα. Συνεδύασεν οὕτως ὁ περιφανὴς τῶν Ἀθηνῶν γλύπτης ἐν τῷ καλλιτεχνήματι ἀμφοτέρας τὰς εἰκόνας, τὴν τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τὴν τοῦ ἐκτελεστοῦ. Ἀλλ᾽ οὐχ οὕτως ὁ Δομπόλης. Μόνον τοῦ Καποδιστρίου ἠθέλησε νὰ ἐπιδειχθῇ ἡ εἰκὼν ἐν τῷ ἰδίῳ ἑαυτοῦ κατασκευάσματι.

Θέλοντες δ᾽ ἡμεῖς νἀναπλάσωμεν καὶ τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου τὴν μορφὴν καὶ ἀναπαραστήσωμεν πρὸς τῷ ἐκείνου καὶ τούτου τὸν βίον εὑρισκόμεθα ἐν ἀδυναμίᾳ σχεδὸν τελείᾳ. Καὶ τῆς μὲν εὐγενοῦς αὐτοῦ μορφῆς εἰκὼν οὐδεμία περιεσώθη. Τοῦ δὲ βίου πενιχρότατα ἔχομεν μνημόσυνα, καὶ μόνη σχεδὸν πηγή, ἐξ ἧς δυνάμεθα νἀρυσθῶμέν τι τὸ ἄξιον λόγου περὶ τοῦ ἀνδρὸς, εἶνε αὐτὴ αὐτοῦ ἡ διαθήκη, τὸ τέρμα τοῦ ἐντίμου βίου καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

οὐχὶ αἱ ἀπαρχαί, ἐξ ὧν ἀπεκόμισε τὸν πλοῦτον, ὃν διέθεσεν ὑπὲρ τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἐν τῇ πατρίδι.

Αὐλικὸν σύμβουλον καὶ ἱππότην ὀνομάζει ἑαυτὸν ὁ Ἰωάννης Δομπόλης εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς διαθήκης, συντεταγμένης καὶ ὑπογεγραμμένης τὴν 4 Φεβρουαρίου 1849, ἡμέραν καθ᾽ ἣν ἡ νέα ἑλληνικὴ πολιτεία ὥρισε νὰ τελῆται τὸ μνημόσυνον τοῦτο τῶν ἱδρυτῶν. Καθώρισε δὲ ὅπως πλήν τινων μικρῶν κληροδοτημάτων, ἅτινα κατέλιπεν εἰς συγγενεῖς τοῦ πατρός, ἐν Ἠπείρῳ οἰκοῦντας, τὸ ἐκ 232.857 ἀργυρῶν ῥουβλίων ὑπόλοιπον τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ κατατεθῇ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργείου τῆς Ῥωσίας ἐν πιστωτικοῖς καταστήμασι τῆς χώρας ἐκείνης μέχρι τῆς 1 Ἰανουαρίου 1906, ὅτ᾽ ἐκ συνεννοήσεως τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῆς ῥωσικῆς ἔμελλε νὰ μεταφερθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον τὸ κεφάλαιον μετὰ καὶ τῶν τόκων *πρὸς ἀνίδρυσιν ἐν Ἀθήναις, ἢ ἐν οἱᾳδήποτε ἄλλῃ πόλει ἥτις ἔσται πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος τῷ 1906, Πανεπιστημίου ὀνομασθησομένου Καποδιστριακοῦ.* Ὁμοίως δ᾽ ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν *ἵνα τριάκοντα ἕως πεντήκοντα τῶν σπουδαστῶν ἐκλέγωνται πάντοτε ἐκ νέων καταγομένων ἐξ Ἠπείρου.*

Ἀλλ᾽ ὁποῖός τις ὑπῆρξεν ὁ διαθέτης; Ὁ Ἰωάννης Δομπόλης ἢ μᾶλλον Ντομπόλης πατέρα εἶχε τὸν ἐκ Κρετσουνίστης τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων Τριαντάφυλλον Δομπόλην, ἐγεννήθη δὲ κατ᾽ ἄγνωστον ἔτος ἐν Ῥωσίᾳ. Ταῦτα εἶνε τὰ μόνα περὶ αὐτοῦ ἐξ ἰδιωτικῆς εἰδήσεως γνωστά· ἄγνωστα δὲ παντελῶς μένουσι τὰ κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ, καὶ μόνον μανθάνομεν, ὅτι κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς λειτουργίας τοῦ ἐν ἔτει 1834 διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος συσταθέντος Γενι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

κοῦ ταμείου τοῦ Βασιλείου ἐχρημάτισε γενικὸς ταμίας, ὡς ἐλέγετο τότε ὁ κεντρικὸς ταμίας. Ἀργότερον δὲ κατ' ἄγνωστον ἔτος μετέβη ἢ μᾶλλον ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ῥωσίαν, καὶ ἔζη ἐν Πετρουπόλει. Ἐκεῖ δὲ βλέπομεν αὐτὸν ἀπευθύνοντα τῇ 12 Ἰανουαρίου 1849 πρὸς τὸν ἀρχικαγκελλάριον Πρίγκιπα Νεσσελρὸδ ἐπιστολὴν, δι' ἧς, προτιθέμενος νἀφιερώσῃ τὴν περιουσίαν χάριν τῆς ἐν Ἑλλάδι δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἐζήτει τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσίας Νικολάου Α΄. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ποιούμενος λόγον περὶ τῆς συνδεούσης αὐτὸν ἀπὸ τοῦ 1809 μετὰ τοῦ Καποδιστρίου φιλίας, ἐπιφέρει καὶ τὰ ἑξῆς, ὧν τινα ἐπαναλαμβάνονται καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ·

«Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τὰς ἐπακολουθησάσας εἰς »τὸν σύνδεσμον ἡμῶν ὑπεσχέθημεν ἀμοιβαίως νἀφοσιωθῶ»μεν ἀμφότεροι εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἀναγκαίων πόρων, »ὅπως διοργανώσωμεν τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν παρὰ τοῖς »Ἕλλησι, τοῖς δυστύχοις ἡμῶν συμπατριώταις . . . Ἔκτοτε »τὸ κύριον καὶ σχεδὸν τὸ μόνον ἀντικείμενον τῶν φροντίδων »μου ὑπῆρξε νὰ ἐκπληρώσω ἐπαξίως τὴν εὐχὴν ἣν εἶχον »τάξει . . . καὶ παρηγορήθην ἀναλογιζόμενος, ὅτι ὁ θεὸς »εἶχεν εὐλογήσει τὴν ἐγκαρτέρησιν, μεθ' ἧς εἶχον ἐπιδιώξει »νὰ τύχω τοῦ σκοποῦ ὃν εἶχον προδιαγράψει».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κατὰ ταῦτα ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἰωάννου Δομπόλη, ὅπως διαθέσῃ τὴν περιουσίαν χάριν ἱδρύσεως τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου δὲν ὑπῆρξεν αἰφνίδιος ἐπίνοια τῆς ὑστάσης ὥρας, ἀλλὰ προῆλθεν ἐκ σχεδίου ὡρισμένου, ὅπερ τὸ πρῶτον εἶχε προδιαγράψει κατὰ νοῦν πρὸ τεσσαράκοντα ὅλων ἐτῶν. Λυπηρὸν δὲ εἶνε, ὅτι δὲν κατέστη μέχρι τοῦδε

δυνατὸν νὰ γνωσθῇ κατὰ τίνα τρόπον ἀπέκτησε τὰς ἐκκαθαρθείσας διακοσίας πεντήκοντα πέντε χιλιάδας ῥουβλίων τὰς κατατεθείσας ὑπὸ τοῦ ῥωσικοῦ Ὑπουργείου ἐν τῇ Τραπέζῃ τῆς Ῥωσίας, ὅπως ἑξήκοντα περίπου ἔτη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἱδρυθῇ διὰ τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ εἰς ἑπτὰ ἑκατομμύρια καὶ ἑπτακοσίας χιλιάδας δραχμῶν αὐξηθέντος κεφαλαίου τὸ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Ἀναγκαζόμεθα δὲ νἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν βεβαίωσιν αὐτοῦ ἐκείνου τὴν περιλαμβανομένην ἐν τῇ πρὸς τὸν Νεσσελρὸδ ἐπιστολῇ, δι᾽ ἧς ὁμολογεῖ χάριτας εἰς τὸν θεὸν τὸν εὐλογήσαντα τὴν ἐγκαρτέρησιν, μεθ᾽ εἶχεν ἐπιδιώξει τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν δοθείσης εἰς τὸν Καποδίστριαν ὑποσχέσεως.

Τίς οἶδεν ὁπόσαι βιοτικαὶ στερήσεις κρύπτονται ὑπὸ τὴν ἁπλῆν ἐκείνην λέξιν *ἐγκαρτέρησις*. Μόνον ἡ ἀναλογία τῆς περὶ πᾶσαν δαπάνην φειδοῦς, τῆς ἀποφυγῆς οὐ μόνον πάσης ἐν τῷ βίῳ ἀπολαύσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀναγκαιοτάτων, ἣν δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν ἐν τοῖς ἱστορουμένοις περὶ ἄλλων εὐγενῶν τέκνων τῆς Ἠπείρου, κοσμησάντων τὰς Ἀθήνας διὰ μεγάλων καθιδρυμάτων τῆς παιδείας καὶ τῆς φιλανθρωπίας, δύναται νὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς ἀμυδρὰν ἰδέαν πῶς ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν ἐξῳκονομεῖτο ὑπὸ τοῦ μέλλοντος χορηγοῦ ὁ ὀβολὸς, ὅπως σωρευθῇ χρυσὸς χάριν τοῦ μεγάλου κληροδοτήματος. Αὐτὰ τὰ μαρτυρούμενα ὑπὸ τοῦ ἐν ἔτει 1850 πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ ῥωσικῇ αὐλῇ Κωνσταντίνου Ζωγράφου ἀρκοῦσι νἀποκαλύψωσι μίαν γωνίαν τοῦ πέπλου τοῦ καλύπτοντος τὰ κατὰ τὸν βίον τοῦ Δομπόλη καὶ τὰ τοῦ τρόπου, καθ᾽ ὃν οὐχὶ ἀνομοίως πρὸς τὸν Ῥιζάρην κατέθετε τοὺς ὀβολοὺς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

αὐτοῦ εἰς τὸν κορβανᾶν τῆς πατρίδος. Ἐνταλθεὶς ὁ πρεσβευτὴς νὰ μάθῃ ἀκριβέστερα περὶ τῆς διαθήκης τοῦ χορηγοῦ, ζῶντος ἔτι ἐν Πετρουπόλει, περὶ ἧς ἀόριστοι ὅλως θρῦλοι εἶχον περιέλθει εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Κυβέρνησιν, εἰς ἣν καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος τοῦ Δομπόλη εἶχε ψευδῶς ἀγγελθῆ, ἔγραφε τῇ 11 Ἀπριλίου 1850 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργεῖον· «Μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐπέτυχα »νὰ ἐνταμώσω τὸν κύριον Δομπόλην εἰς τὴν πενιχρὰν κατοι»κίαν του. Εἶνε ὑπέργηρος καὶ πάσχει χρονίαν τινὰ ἀσθέ»νειαν, ἥτις εἶνε συνέπεια καὶ τῆς προβεβηκυίας του ἡλι»κίας καὶ τοῦ παρελθόντος διαιτητικοῦ του συστήματος. »Ἀμφιβάλλω ἂν ἡ κατάστασις τῆς σωματικῆς του μηχανῆς »τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ μὴ ἀποχαιρετίσῃ ὀγλήγορα τὰ τοῦ κό»σμου τούτου».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Μάτην ὁ πρεσβευτὴς καθ' ἣν εἶχε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐντολὴν ἀπεπειράθη νὰ πείσῃ τὸν Δομπόλην, ἵνα ἀντὶ τῆς ἤδη ὑπ' αὐτοῦ ὑπογεγραμμένης διαθέσεως τῆς περιουσίας πρὸς ἵδρυσιν Πανεπιστημίου μετὰ πεντήκοντα ἑπτὰ ἔτη διαθέσῃ τὸ ὑπάρχον τότε ποσὸν ἵνα *χρησιμεύσῃ ἀπὸ τοῦδε εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Ἑλλάδος καταστημάτων*. «*Ἀλλ' ἡ εἰσήγησίς μου αὕτη*, προσθέτει ὁ Ζωγράφος, *δὲν ἔκαμε τὴν παραμικρὰν ἐντύπωσιν, καὶ ὁ γέρων ἐπέμεινεν ἀκλόνητος εἰς τὴν πρώτην του ἀπόφασιν*»[1].

Εἰς τὴν ὀλυμπίαν ἐκείνην γαλήνην τοῦ μελλοθανάτου

---

[1] Ἴδε ***Σταμ. Α. Ἀντωνοπούλου*** Ὁ Δομπόλης καὶ τὸ κληροδότημα αὐτοῦ (Δελτίον τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Β. Ὑπουργείου. Μέρος πρῶτον, τεῦχος 1ον. Ἐν Ἀθήναις. 1911). Ἐκ τοῦ φυλλαδίου τούτου ἐλήφθησαν αἱ ἀνωτέρω ὀλίγαι περὶ τοῦ Δομπόλη εἰδήσεις.

γέροντος καὶ τὴν ἀκλόνητον εἰς τὰς ἰδίας ἑαυτοῦ πεποιθήσεις ἐμμονὴν ὀφείλεται ἡ σημερινὴ ἵδρυσις τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου. Τὸ δὲ ἄγνωστον τῶν περιπετειῶν τοῦ βίου τοῦ ἱδρυτοῦ αὐξάνει μέχρι φαντασμαγορίας τὴν μυστηριώδη αἴγλην τῆς πατριωτικῆς αὐτοῦ ἐλευθεριότητος. Τὰ ἄνθη, ἅτινα τὸ πρῶτον σήμερον ῥαίνουσιν ἐπὶ τοῦ ἀγνώστου, ἀλλ' ἀλησμονήτου τάφου του ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐν Ἀθήναις νεότευκτον αὐτοῦ ἵδρυμα καὶ οἱ ἠπειρωτικοὶ ἐκεῖνοι βλαστοί, οἵτινες θὰ παιδευθῶσι διὰ τῆς χορηγίας αὐτοῦ, δρέπονται οὕτως εἰπεῖν ὁμοῦ ἀπὸ τῶν λειμώνων τῆς πρωτευούσης τοῦ σύμπαντος ἑλληνισμοῦ, ἀπὸ τῆς εὐάνδρου τοῦ χορηγοῦ πατρίδος καὶ ἀπὸ τῶν θαλερῶν κήπων τῆς νήσου τῶν Φαιάκων, ὅπου ἀναπαύεται ὁ νεκρὸς τοῦ μεγάλου τῆς Ἑλλάδος πολίτου ἐκείνου, εἰς ὃν εἶχεν ὁμόσει ὁ Δομπόλης νἀφιερώσῃ τὸν βίον ὅλον χάριν τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἔθνους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀπὸ τῶν προπόδων τῆς Ἀκροπόλεως ἡ Θεολογία, ἡ Θέμις καὶ ἡ Φιλοσοφία, αἱ ἐπώνυμοι τῶν τριῶν τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου σχολῶν, διαπέμπουσι σήμερον εἰς τὴν ἐρημικὴν μονὴν τῆς Πλατυτέρας, ὅπου κοιμᾶται ὁ Καποδίστριας, καὶ εἰς τὴν ψυχρὰν πλάκα τοῦ ἐν μέσῳ τῶν πάγων τοῦ βορρᾶ ἠγνοημένου τάφου τοῦ Ἰωάννου Δομπόλη μίαν καὶ μόνην λέξιν, ἀνακεφαλαιοῦσαν ὅλα τὰ αἰσθήματα τὰ πλημμυροῦντα τὴν ἡμετέραν καρδίαν, συνοψίζουσαν ὅλας τὰς ἐπαγγελίας, ὧν βαρυτάτην ἀναλογιζόμεθα τὴν εὐθύνην, τὴν μίαν λέξιν *Εὐγνωμονοῦμεν*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
007000016735

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

A11738

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ